

רבינו שמואל גארמיזאן

אמרי בינה

שיטת גיטין

חלק א' פרקים א-ה

יוצא לאור מעצם כתיבת-ידו
שהיה בגנוי הרב רחמים נאהורי זצ"ל

בית ההוצאה של 'יד הרב נסים'

ירושלים תשנ"א

[בס"ד אחיל לפרש מסכת גיטין]

(דף כ" ע"א)

[מתני' המביא גט ממה"י וכו'. פירשי' דיל כל חיל קרי ליה מדינת הים וכו'. נראה דקשיא ליה קושיא התוספ' דהוליל המביא גט מחיל, ותירך דכל חיל קרי ליה מדינת הים כו' מכבל דאציג דהוא חיל אינו בדין חיל להך מלתא, וכוה נהה שקטה קושיא הרשב"א דיל חיל פ"י רשי' דיל כל חיל קרי ליה מדינת הים ואינו מחוור דהא רקס וחגר מחיל כדמשמע בגמ' ואפילו הכי פליג ת"ק אריג ואמר דאינו צריך, אלא נראה כמו שפ"י ר"י דיל דמקומות החוקים שבחיל קרי מדינת הים לאפוקי מקומות קרובים כדקם וחגר עכ"ל. והא ודאי לאו קושיא דרשי' דיל לא כתב אלא דכל חיל קרי ליה מדינת הים והוא כאלו תני המביא גט מחיל אבל לא כל חיל שוים שהרי כתב חרץ מכבל והיה רקס וחגר כדקתני מתני', ולא הוצרך לפרשו דבהדיא מפורש במתני' דקתני ר"ג אף המביא מרקס וחגר, ומשום דקשיא ליה דהיכן רמיז ת"ק למעוטי רקס וחגר דפליג עליה ר"ג כיון דכל חיל קרי ליה מדינת הים ובכלל הוא רקס וחגר, דבשלמא אליבא דתוספ' מדינת הים גלי דעתיה דדוקא מקומות החוקים במדינת הים אבל רקס וחגר לא שהם מקומות קרובים ופליג עליה ר"ג אף המביא מרקס וחגר אבל לרשי' דיל דכל חיל קרי מדינת הים היכן רמיז דקס וחגר לא, ותירך שהרי בכל הוא חיל ואפילו הכי אמרין לקמן כו' מכבל היכן רמיז כן, אלא ודאי מתוך דבריו ושעמו גילה דעתו דלא כל חיל שוים, ור"ג שמעיה לת"ק דדוקא במקומות רחוקים קאמר ומשום הכי פליג עליה בעיקר טעמיה ולא בעיקר דבריו.

ומה שכתבו התוספ' דאי היה תני המביא גט מחיל דהו' משמע כל חיל ואפילו רקס וחגר, לאו דהוה מציון למטעי בהכי לפי האמת דהא ר"ג פליג עליה ואמר אף המביא מן הרקס וכו' אלא הוה משמע לישנא הכי הוה קשיא לן היכן רמיז ת"ק דרקס וחגר אינו צריך דפליג עליה ר"ג ואמר אף המביא מן הרקס, אבל לפי האמת פשיטא דהוה ידעין דרקס וחגר אינו צריך דפליג עליה ר"ג כדפ"י דוק.

ומה שכתבו אציג דלשאר שטרות פעמים נמי קרי גט וכו'. קשה דבפרקין לקמן דף י" ע"א תנן כל גט שיש עליו עד כותי פסול חרץ מגיטי נשים הרי כהרוא דלשאר שטרות קרי גט ואמאי לא הביאו משם ראי' דאיתיה בפרקין וי"ל דשאני התם משום דבעי למיתני סיפא חרץ מגיטי נשים תני רישא כל גט דליכא למיטעי דגט אשה קאמר דהא קתני חרץ מגיטי נשים אבל היכא דבעי למיתני שטר קרי ליה שטר כהרוא משום הכי מייתו מהתם דקרי לשטר גט פתם דוק, ומה שכתבו מ"מ לא הוצרך לפרש כאן גט אשה וכו', קשה דמעיקרא כתבו אציג דלשאר שטרות פעמים נמי קרי גט משמע דכבר אסיקו אדעתיהו דברוב מקומות קרי לגט אשה גט ופעמים לבד קרי לשאר שטרות גט ואפילו הכי הוה קשיא להו שהיה ראוי לפרש גט אשה, ואם כן מאי מתרצין מ"מ וכו' ומעיקרא טאי סברי ולכפוף מאי סברי דאין זה תירוך אלא הכחשת הקושיא, ועוד קשה דכי היכי דאי ברוב מקומות הוה קרי לשאר שטרות גט הוה קשיא אמאי לא פירש גט אשה השתא

ר"ם השבטני על המזנות וכו' כלומר לרדף איני חושש לאם ירצה רבו שלא לוותר כיון
 זהו זן אותו לקטן הרי חוב הוא לו אלא לרדפו נהי והשבטני על המזנות מה
 תשימו על התורה וכי אמרו שפסלו מן התורה תרחי אמרוהו הלא תרומה דמונות
 ועד התורה דעלמא, וכי תשא אי בעי רבו פסלו מן התורה בלאו הכי חרוץ ליה גיטא
 וכו' שיק ויעקב פירו עבד שבוך אולב בתרומה, אם כן משום הכי אמר ליה עבד כהן
 שבוך וכו' כלומר זה מצי עבד הכי ואינו מיפסל מן התרומה דוק ומה שכתבו
 התוספי רבנן שהשיבו לו ומה אם ירצה שלא לחנו רשאי היו סבורים וכו', קשיא ליה
 מה שפי' דר"ם לא הוכיז מונות כי היכי דלימא הכי השבטני על המזנות ומהו מה
 שכתבו רבנן דהן הן סבורים כן לא נהירא הוא דעבדי לרבנן טעמים שלא הביטו דברי ר"ם,
 ועד היכי קאמר ר"ם השבטני על המזנות לפי מה שכתבו בו רבנן לכן נראה כדפי'
 ודאי ר"ם הסיב בתרומה פהם בכל ענין ורבנן השיבו בתרומה דמונות דהיי עיקר
 המסר הויב לענין תרומה דעלמא לא חשו דאי כפי פסיל ליה כדהשיבו ליה במתני'
 דק.

וכי תימא אי בעי חרוץ ליה גיטא וכו', כתבו התוספות ואית מה בכך מי"ם וכו',
 קשה אמאי לא הקשו הכי גבי אם ירצה שלא לוותר מה בכך מי"ם וכו' והתם לא סיך
 לתוך אי נמי הכי מי וכו' כדמפרשין בא. וי"ל דמשום הכי הקשו הכא הכי משום דבעו
 לתוך אי נמי ולעיל דאי הוה פרוצי מתירוצא קמא אבל הכא דבעו לתרש הן
 הירוצא הקשו הכא, ומשום דעבי הירוצא קמא עיקר דרבי צריך לתרץ גבי מונות הירוצו
 דק הירוצא הירוצו והוה כתבו אי נמי הך הירוצא סיך הכא טפי דוק.

[דף י"ג ע"א]

ומה עבד כהן שבוך וכו', כתבו התוספות והא דכסיים נמי אבל אשה וכו' קשה מה
 סיך גבי ר"ם לטען אבל אשה ולמאי הלכתא קאמר לה, ועוד אמאי לא פי' כן התוספת
 לעיל למעשי כרשיי דל רפי רובנן קאמרי לה וסאי שניא דפירושהו הכא וצ"ע
 אפר רבא היי דקא מתרד ליה כמתני' וכו', פירושו עד השתא לא הוה ידעינן מאי
 כהרד ליה רבנן מפני שהו קניינו ובאי קאמרי, כמו שפי' רשיי דיל במתני' ובגמי'
 פירש מאי קאמרי והשתא כמאי נהוין דהקשה ר"ם בכריחא שביק ליה וערוק ידעינן
 טפיר מאי קאמר דמצי ובין ליה לישראל כל היבא דאיתיה מפני שהו קניינו וכל היבא
 דאיתיה ברושחיה איתיה, והענין דר"ם היה סבור דכיון דערוק לעלמא ולא ידע היבא
 דאיתיה לא מצי ובין ליה דמאי ובין הרג שבים, ורבנן סברי דמצי ובין ליה מפני שהו
 קניינו וכל היבא דאיתיה ברושחיה איתיה, והיינו דקאמר כל היבא דאיתיה לא קאי
 אפסיל ליה אלא אעיקר הענין דשקיל די וזוי מישראל וכו', והיינו נמי דקתני במתני'
 מפני שהו קניינו כלומר לא מתרשי ליה דובין ליה אלא מפרשין דמצי ובין ליה מפני
 שהו קניינו דוק, ובמתני' פי' בענין אחר עיין טם.

מפני שפסידו שפחה כנענית. ק"ק הדלילל שאוסרו בשפחה כנענית מאי מפסידו
 שפחה כנענית, וי"ל כמה שפי' התוספי דלא סיך למימר עבדא בהפקרא נחא ליה
 אלא כגודל דעמי טעמא דאיסורא אבל בקטן דלא טעים טעמא דאיסורא לא ומודה ר"ם
 ולא סיך לומר עבדא בהפקרא נחא ליה אחי' טפיר דקאמר הכי, דאי הוה אמר שאוסרו

בשפחה כנענית הוה משמע אפילו קטן אבל לישנא דמפסידו משפחה כנענית חרוץ לומר
 כגודל דעמי טעמא דאיסורא והוגל בה דוק
 אדרבה הרי הוא מתירו בכת חרוץ, לישנא דאדרבה משמע ודאי לא מכניא שאינו
 חוב אדרבה הוא זכות שמתירו בכת חרוץ שהיה אסור עד עתה ומיהו קשה מה שכתבו
 התוספי רובנן סברי נמי עבדא בהפקרא ובסמך אפרש זה ומיהו קשה דכריחא פי'
 אמרי רבנן לרי"ם זכות הוא לו לעבד שיצא ממתה רבו לחירות אמאי לא אמרי שפחיו
 בכת חרוץ, וי"ל דהיינו הך דקאמרי שיצא לחירות ומותר בכת חרוץ ומתחייב כפצות
 כדפי' לעיל

ומיהו קשה לרי"ם דקרי ליה חוב שפסידו משפחה כנענית אמאי לא קאמר הכי
 בכריחא לרבנן ולא הקשה אלא בתרומה דשיך בעבד כהן, וי"ל כמה שפי' נחא דכרי'
 שמעתינו ר"ם לרבנן דקרו ליה זכות שיצא לחירות ומותר בכת חרוץ ולא מצי לאקשויי
 ליה שהו חוב, ורי"ם לא נחיה בכריחא לפרש טעמיה אמאי קרי ליה חוב דעמי טעמא
 איה ליה כדאפרש בסמך אלא בא לאקשויי ליה היכי קרי ליה זכות, ומשום הכי לא
 הקשה מהא דאוסרו בשפחה כנענית רובנן קרו ליה זכות אדרבה פחיו בכת חרוץ אלא
 הקשה בתרומה דוק.

עבדא בהפקרא נחא ליה וכו', פי' הך הלכתא כנגד שארה כמותה ועתה זולא ליה
 דלא בעיא כמות סכוכו אלא כמות בעלמא, אי נמי דלא לענין שאר דמוקן כל דהו מני
 לה ומרצא ליה לענין כמות כפרוצה בעלמא ושכיחא ליה לענין עתה מצויה לו כל שנה
 דוק ועוד י"ל לענין מלאכה זולא ליה ושהו בצמר בודעות מגולות ושכיחא ליה בכל
 מקום שרוצה מצויה אצלו לעשות עמו מלאכתו מרצא ליה ללכת בשווקים וברחובות
 לבקש מלאכה לעשות מה שאין כן בכת חרוץ דוק.

ומה שכתבו התוספי וי"ל דמודה ר"ם וכו', לא נהירא נהי דלא סיך טעמא דהפקרא
 נחא כדאיתא בפי' דכרובות⁴⁴ וכמו שפי' דמסוס הכי חרוץ ואמרי שפסידו משפחה
 כנענית, ומיהו איכא טעמא אחרניא שפסידו מונות דשיך טפי בעבד קטן, ורי"ם הלכתא
 טעמי אית ליה הלא שפסידו מונות ופסלו מן התרומה ומפסידו שפחה כנענית,
 וטעמא דמונות עיקר דפניה הקשה ר"ם כשאמר שפסלו מן התרומה דהיינו תרומה
 דמונות ותרומה דעלמא והיינו דקאמר השבטני על המזנות כדפי' לעיל, ואצי"ג רובנן
 השיבו שאם ירצה שלא לזון וכו' מי"ם ר"ם לא חזר בו מסוס הכי דאין זו תשובה שאם
 ירצה וכו' דמי"ם חוב הוא לו כמו שפי' לעיל, נמצא דרי"ם מליג אפילו בעבד קטן דוק,
 מיהו קשה אם כן מאי פריך כנמי' ורי"ם הית עבד כהן וכו' והא איכא טעמא דמפסידו
 מונות דשיך אפילו בעבד קטן ישראל ואין ספק דהיינו טעמא דהתוספי דכתבו לעיל
 דרבנן היו סבורים שהקשה ממונות כלומר אבל ר"ם דאי לא הקשה ממונות הלית ליה
 טעמא דמונות דאם כן מאי פריך הכא כנמי' לרי"ם בעבד ישראל מאי איכא למימר הא
 איכא טעמא דמונות, ומיהו קשה דלישנא דהשבטני על המזנות משמע שהקשה להם
 כן ודאי, וי"ל כדוחק דאצי"ג דרי"ם איה ליה טעמא דמונות והא הכי פריך בגמ' לרי"ם
 הית עבד כהן דפרוך טפיר לרבנן עבד ישראל כהן פאי פריך ליה דמונות כבד השיבו